

Vergaderjaar 2021–2022

29 689

Herziening Zorgstelsel

Nr. 1137

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 december 2021

De zorg moet zich voorbereiden op grote veranderingen. Dat vraagt om innovatie, samenwerking, coördinatie en regie. Met minder nadruk op ziekte en behandeling. En meer aandacht voor preventie en gezondheid. Door de stijgende zorgvraag en krapte op de arbeidsmarkt is het essentieel dat de inzet op het voorkomen, verplaatsen en vervangen van zorg wordt geïntensiveerd. Uit dit besef is de beweging Juiste Zorg op de Juiste Plek (JZOJP) ontstaan. JZOJP is een beweging uit het veld, die vanuit het Ministerie van VWS wordt gestimuleerd, ondersteund en daar waar mogelijk gefaciliteerd.

Dit gebeurt door middel van verschillende, samenhangende activiteiten. Eén daarvan is de Lerende Evaluatie JZOJP, tevens onderdeel van de pilot Lerend Evalueren van VWS. Het RIVM voert in opdracht van het Ministerie van VWS van 2019 tot en met 2023 deze lerende evaluatie uit. Het doel hiervan is om landelijke, regionale en lokale organisaties te inspireren, ondersteunen en stimuleren door inzichten te geven in ontwikkelingen en ervaringen. En door hier samen van te leren.

De vraag die daarbij centraal staat is: wat is er nodig om de beweging JZOJP verder te brengen? Om deze vraag te beantwoorden vindt er binnen de lerende evaluatie continue interactie plaats tussen onderzoek en praktijk. Deze update van de lerende evaluatie JZOJP is een tussenproduct en beschrijft de ervaringen met de beweging JZOJP in 2021.

Met deze brief stuur ik u een update van de Lerende Evaluatie JZOJP¹.

De ontwikkelingen merkbaar: herkenbare tussenstand

De update geeft een goed overzicht van waar de beweging nu staat en wat men nodig vindt om deze beweging verder te brengen. De ervaringen

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

zijn gebaseerd op interviews vanuit vier perspectieven: (1) betrokken inwoners en patiënten; (2) professionals in zorg en ondersteuning; (3) bestuurders van organisaties in tien leerregio's, bestuurders van HLA-partijen en langdurige zorgpartijen, en zorgverzekeraars, wethouders en gedeputeerden; en (4) regulerende en toezichhoudende partijen.

De tussenstand sluit nauw aan bij de observaties en de adviezen die gedaan zijn in de (veldconsultatie bij de) Discussienota Zorg voor de Toekomst en de Voortgangsrapportage JZOJP van dit najaar. De beweging van JZOJP stond tot nu toe met name in het teken van zaken in gang zetten, enthousiasmeren en pionieren, alsook het versnellen van wat er al gebeurde. In de praktijk is binnen de huidige regelgeving en beleid – zoals ook deze update aantoont – al veel mogelijk. Er zijn de nodige landelijke, regionale en lokale partijen aan de slag met JZOJP; en er zijn talrijke voorbeelden van innovatieve werkwijzen en samenwerking. Veel partijen onderkennen dat een dergelijke transformatie een proces van de lange adem zijn en tijd vraagt.

Tegelijkertijd is er ook enig ongeduld en ongemak over «te weinig snelheid en resultaten» bij het maken van de echte transformatie in de praktijk, implementatie en borging. Er is dus iets extra's nodig om volgende stappen te kunnen zetten. Om ervoor te zorgen dat het zorgaanbod beter aansluit bij wat mensen echt nodig hebben en om de doelmatigheid van de zorg te vergroten, zullen alle betrokken partijen in het veld afspraken met elkaar moeten maken over het voorkomen, verplaatsen en vervangen van zorg. Dit vergt een intensivering van samenwerking tussen alle betrokken partijen in de regio (en/of binnen thematische netwerken), over de grenzen van domeinen heen én over de grenzen van de eigen belangen heen, waarbij de coördinatie tussen verschillende zorgsoorten wordt verbeterd.

Het gaat hierbij overigens niet om één oplossing. De verscheidenheid aan reacties en ideeën – weergegeven in deze update – laat zien dat het een complex en taai vraagstuk is. Wel lijkt er inmiddels consensus over de randvoorwaarden die prioritair zijn om de volgende stap bij het voorkomen, verplaatsen en vervangen van zorg te kunnen zetten. Zo wordt net als in de discussienota gewezen op het doen van aanpassingen in bekostiging en financiering, het verbeteren van gegevensuitwisseling, het investeren in preventie en sociale infrastructuur en het betrekken van inwoners en patiënten. Het is van belang (zoals het RIVM terecht stelt) om daarbij een goede balans te vinden tussen ruimte aan de regio's en partijen om, toegespitst op de eigen regionale context, JZOJP vorm te geven en anderzijds om meer landelijke sturing en op die manier meer doorzettingsmacht te creëren en de beweging wellicht te versnellen.

Het is aan een nieuw kabinet om hier keuzes in te maken. Parallel aan (de uitwerking van) een nieuw regeerakkoord zal ik wel aan het RIVM vragen of zij in de komende periode in overleg met de bij de lerende evaluatie betrokken partijen gerichte stappen kunnen zetten bij het bundelen van kennis, kunde en (financiële) instrumenten. Om zo de beweging rond de Juiste Zorg op de Juiste Plek verder aan te jagen en te ondersteunen.

De ontwikkelingen meetbaar

De voortgang van de beweging wordt met de lerende evaluatie niet alleen kwalitatief inzichtelijk gemaakt. In de afgelopen periode is ook gewerkt aan een kernset van indicatoren om ontwikkelingen kwantitatief in beeld te brengen. Doel van de indicatorenset is om inzicht te geven aan regio's hoe ze ervoor staan en daarmee de beweging JZOJP verder vorm te geven. Deze set heeft betrekking op het regionaal domeinoverstijgend

werken. Te denken valt aan de mate van inwonerparticipatie in de regio en de mate van samenwerking in een regio. Eerder heb ik u toegezegd dat de set in het najaar van 2021 beschikbaar zou komen. Op dit moment vindt echter nog een laatste validatieslag plaats met betrokken veldpartijen. Een gedragen set zal ik in de eerste helft van 2022 aan uw Kamer sturen.

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
H.M. de Jonge